

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח

136	ממשל תאגידי
136	הביקורת הפנימית בקבוצה
136	ישיבות הדירקטוריון וועדותיו
136	מינויים ופרישות
136	עסקאות עם בעלי עניין
138	פרטים על בעלי השליטה בבנק
139	פרטים נוספים
139	חקיקה ויוזמות רגולטוריות
145	הליכים משפטיים
145	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
145	מדיניות תגמול לעובדים
146	מעורבות ותרומה לקהילה
148	נספח
148	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד

רשימת לוחות

137	ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק	1
148	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית	2

ממשל תאגידי

הביקורת הפנימית בקבוצה

פרטים בדבר המבקרת הפנימית הראשית של הבנק (המשמשת כמבקרת פנימית גם בבנק מסד), ובכלל זה, תכנית העבודה של הביקורת הפנימית, עריכת הביקורת ודוחות הביקורת הפנימית, פורסמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2023, נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 16 באפריל 2024.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

דירקטוריון הבנק קיים 8 ישיבות מליאה ו-15 ישיבות של ועדות הדירקטוריון בתקופה ינואר-מרס 2024.

מינויים ופרישות

ביום 31 במרס 2024, הודיע מר בנצי אדירי, ראש החטיבה העסקית, חבר הנהלת הבנק ויו"ר החברה הבת בנק מסד בע"מ, על פרישתו מהבנק, שתיכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2024. ביום 28 בינואר 2024, הודיעה מנהלת המערך המשפטי על רצונה לפרוש לגמלאות. המועד הסופי יקבע בתיאום עם הבנק.

עסקאות עם בעלי עניין

א. תיקונים לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 - דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בכללים שנקבעו בעניין דיווח על עסקאות עם בעלי שליטה, כפי שפורטו בפרק ממשל תאגידי, עסקאות בעלי עניין, בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ב. קביעת קריטריונים לצורך עסקאות של הבנק עם בעלי עניין
בתקופת הדוח לא חלו שינויים בקריטריונים כמפורט בפרק ממשל תאגידי, עסקאות עם בעלי עניין, בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018.

ג. עסקאות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש עניין אישי בהן שאושרו בשנת הדיווח בהתאם לסעיף 270(4) ו/או 267 לחוק החברות (כולל עסקאות מסגרת שעדיין בתוקף במועד הדיווח ועסקאות שאושרו במסגרת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 (להלן - "תקנות ההקלות")):

לפירוט העסקאות ראו פרק ממשל תאגידי, עסקאות בעלי עניין, בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023. לעניין עסקת המסגרת בקשר עם התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה עבור, עבור חברות הבנות ועבור בעלי השליטה, פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי") (להלן ביחד - "החברות בקבוצת הבנק") ולקראת סיומה של תקופת עסקת המסגרת מחודש דצמבר 2018, ביום 7 במאי 2024, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור וועדת הביקורת וועדת התגמול, להביא לאישור האסיפה הכללית את ההחלטות הבאות:
(1) לאשר מראש את התקשרות הבנק בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, עבור הבנק ועבור החברות בקבוצת הבנק, כולן או חלקן, בין בדרך של הארכת פוליסות קיימות ובין באמצעות רכישת פוליסות חדשות, אשר יחולו על נושאי משרה, כפי שיכהנו בבנק ובקבוצה מעת לעת, לרבות נושאי משרה שהינם בעלי שליטה ו/או קרוביהם ו/או אשר לבעלי השליטה עשוי להיות עניין אישי בהכללתם בפוליסת הביטוח ולרבות מנכ"ל הבנק והכל למשך תקופה של שש שנים, החל מיום 1 ביולי 2024 ועד ליום 30 ביוני 2030 (להלן - "עסקת המסגרת").
ההחלטה האמורה לעיל תהווה גם החלטה לפי סעיף 267 לחוק החברות כתיקון של סעיף 8.2 למדיניות התגמול של הבנק (למשך תוקפה של מדיניות התגמול הקיימת בבנק).

(2) לאשר את אופן חלוקת הוצאות דמי הביטוח בגין פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בין פיבי לבין הבנק וחברות הבנות שלו במהלך תקופת עסקת המסגרת.

לפרטים בדבר פרטי עסקת המסגרת והתנאים להתקשרות בפוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה ובדבר אופן חלוקת דמי הביטוח בין פיבי לבין הבנק וחברות הבנות שלו במהלך תקופת עסקת המסגרת, ראו דיווח מיידי של הבנק לזימון אסיפה כללית מיום 7 במאי 2024 (מספר אסמכתא 01-048015-2024), הנכלל כאן על דרך ההפניה.

ד. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין שחל בהן שינוי בתקופת הדוח

להלן ריכוז נתונים בעניין עסקאות בנקאיות שנעשו על ידי הבנק והחברות שבשליטתו עם בעלי שליטה בבנק (לרבות חברות שבעלי שליטה בבנק הינם בעלי עניין בהן) ובכלל זה נכללים גם נתונים בדבר עסקאות העונות לקריטריונים שנקבעו לעניין עסקאות זניחות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, עסקאות בעלי עניין, בדוחות הכספיים לשנת 2018:

אשראי באלפי ש"ח	השקעה באגרות חוב	שווי הוגן של מכשירים נגזרים	סך הכל חבות כספית מאזנית	יתרת אשראי שלא נוצלה	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	ערבויות שניתנו לבנק על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים	סך הכל
חבויות של אחרים ⁽¹⁾								
225	-	-	225	379	-	-	-	604
157	-	-	157	427	-	-	-	584

31 בדצמבר 2023		31 במרס 2024	
היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן באלפי ש"ח	היתרה הגבוהה ביותר במשך התקופה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן באלפי ש"ח
56,415	43,942	46,814	43,617

פקדונות של אחרים⁽¹⁾

- (1) קרוביהם של בעלי שליטה בבנק, כהגדרת קרוב בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
(2) על בסיס היתרות בסופי החודשים, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הגבוהה ביותר על בסיס נתונים יומיים.

פרטים על בעלי השליטה בבנק

פיבי אחזקות בע"מ (להלן - "פיבי"), שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה, מחזיקה ב-48.34% מהון המניות המונפק וזכויות ההצבעה בבנק (שיעור המהווה את גרעין השליטה, בהתאם להיתר השליטה של בנק ישראל). בעלי השליטה בפיבי הם מר צדיק בינו וילדיו, ה"ה גיל בינו, הדר בינו-שמואלי ודפנה בינו-אור (להלן - "משפחת בינו"), ה"ה מיכאל והלן אבלס וה"ה ברי ליברמן, קסי ליברמן-הריס, לי ליברמן וג'ושוע ליברמן (כל אחת מהקבוצות באמצעות תאגידים בשליטתם המלאה: בינוהון בע"מ, אינסטנז מספר 2 בע"מ ודולפין אנרגיות בע"מ). לפרטים בדבר ההסדרים השונים, הקיימים בין בעלי השליטה, בנוגע להחזקותיהם בפיבי ובעקיפין בבנק ולגבי תנאי היתר השליטה מיום 19 בספטמבר 2003, שניתן לבעלי השליטה על ידי בנק ישראל, כפי שתוקן מעת לעת, ראו "פרטים על בעלי השליטה בבנק" בפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים לשנת 2019.

בהתאם לדיווחי פיבי, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים, החזקות בעלי השליטה בפיבי (בהון ובהצבעה) הן כדלהלן: בינוהון בע"מ - 28.54%, אינסטנז מספר 2 בע"מ - 11.68% ודולפין אנרגיות בע"מ - 11.68% (החזקות כל בעלי השליטה בפיבי מהוות את גרעין השליטה בה, בהתאם להיתר השליטה מבנק ישראל).

פרטים נוספים

חקיקה ויוזמות רגולטוריות

להלן, בתמצית, פירוט של הוראות דין ויוזמות רגולטוריות אשר פורסמו ו/או נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח, אשר משפיעות או עשויות להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של ההוראות והיוזמות האמורות על הכנסות הבנק והוצאותיו כמו גם את המשמעויות העסקיות והתפעוליות, ארוכות הטווח. לחלק מהיוזמות יכולה להיות השפעה לרעה על הכנסות הבנק ו/או הוצאותיו. השפעה זו אינה ניתנת לכימות בשלב זה, הואיל והיא תלויה בגורמים שונים, לרבות התנהגות הלקוחות, פעילות המתחרים ושינויים רגולטוריים נוספים. ביחס להוראות המצויות בשלבים לא סופיים, לא ניתן להעריך גם האם תפורסמנה ומה תהייה ההוראות הסופיות שתקבענה. אין באמור בפרק זה כדי לגרוע מהאמור ביתר פרקי וסעיפי הדוח, מקום שקיימת בו התייחסות נוספת להוראות הדין והיוזמות הרגולטוריות המפורטות להלן או לאחרות. בעיקר, לאמור בפרק סיכונים מובילים ומתפתחים, לעניין ריבוי היוזמות הרגולטוריות הרלוונטיות למערכת הבנקאית בתקופה האחרונה.

מלחמת "חרבות ברזל"

מאז המתקפה הרצחנית של ארגון הטרור חמאס על ישראל, שאירעה ביום 7 באוקטובר 2023 ופרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בעקבותיה, ועל מנת לסייע ללקוחות ולמערכת הבנקאית להתמודד עם אתגרי המצב, פורסמו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל ידי רגולטורים נוספים הוראות, הקלות והנחיות בנושאים רבים ולהלן העיקריות שבהן:

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת חרבות ברזל (הוראת שעה) (להלן - "הוראת השעה")

הוראת השעה מתעדכנת מעת לעת ובהתאם לצרכים. ככלל, הוראת השעה תהיה בתוקף עד ליום 30 ביוני 2024, למעט הקלות מסוימות שלגביהן נקבעו תקופות תחולה שונות. הנוסח המעודכן האחרון התפרסם ביום 31 במרס 2024, והוא כולל את ההקלות העיקריות שלהלן שעודן בתוקף נכון למועד פרסום הדוח:

- הורחה לסכומים גבוהים יותר, בתנאים מסוימים, האפשרות לנקוט בהליכי זיהוי חלופיים בעת מתן שירותי תשלום עבור מקבל השירות.
- הלוואה למטרת בניית ממ"ד או לשיפור מיגון בדירת מגורים בתנאים שנקבעו, שסכומה אינו עולה על 200,000 ש"ח ניתן פטור ממגבלות מסוימות למתן הלוואה לדיור.
- נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיור שלא למטרת רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70% (במקום 50%) ובלבד שסכום הלוואה שמעל שיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח.
- הוארכה התקופה בה ייחשב דוח כספי כמעודכן ב-18 חודשים נוספים בסך הכל ממועד הדוח הכספי, והוארכה ב-12 חודשים נוספים בסך הכל התקופה להמצאת נתונים כספיים חצי שנתיים לצורך אישור אשראי לתאגיד.
- ניתנה הרשאה לדחיית מועדי ביצוע רוטציה למנהל או עובד בתפקידים רגישים ולניצול חופשה רציפה.
- ניתנה הקלה בקבלת חתימת לווה, אשר בשל המלחמה אינו יכול לחתום על מסמכי הלוואה לדיור, בכפוף לחתימת יתר הלווים על מסמכי הלוואה כנדרש.
- ניתנה הקלה לקיום חובת הגילוי הנאות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 449 - פישוט הסכמים במועד בקשת לקוח לדחיית תשלומי הלוואות במסגרת מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות המלחמה.
- נקבע, כי לא תידרש חתימת לקוח לצורך ביצוע בקשה לדחיית תשלומים לפי מתווה הסיוע, ובלבד שתתקבל הסכמה מתועדת של הלקוח.
- נדחה המועד לעריכת סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת.
- נדחו מועדי התחילה של תיקונים שונים לחלק מהוראות ניהול בנקאי תקין שעיקרם מפורט להלן.
- ניתנו הקלות במועדי אישור פרוטוקולים והפצת החלטות הדירקטוריון.

מתווה מקיף של בנק ישראל שאומץ על ידי הבנקים לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

לפרטי מתווה ההקלות, שפורסם ביום 15 באוקטובר 2023, והוארך והורחב ביום 17 בדצמבר 2023 וביום 4 במרס 2024, ראה השפעת מלחמת "חרבות ברזל", בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

הודעת הפיקוח על הבנקים על פעילות סניפי המערכת הבנקאית לאור המצב הביטחוני

ההודעה, שפורסמה ביום 8 באוקטובר 2023, מאפשרת למערכת הבנקאית לפעול במתכונת מצומצמת מבחינת קבלת קהל - לסגור את מערך הסניפים בטווח של עד 40 ק"מ מרצועת עזה, ולפתוח סניפים במתכונת מצומצמת של "סניפי גרעין" (סניף שנערך מבעוד מועד לשעת חירום ואשר מראש הוחלט לגביו כי יפתח בשעת חירום) בטווח של 40-80 ק"מ מהרצועה, וכן לשנות את שעות פעילות הסניפים, ככל שהנסיבות מחייבות זאת. בנוסף, ביום 12 באוקטובר 2023, פורסם מכתב בנק ישראל המפורט להלן, הכולל התייחסות לעניין חשיבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן, וכן ההיתר המאפשר מתן שירותים בנקאיים באמצעות סניפים ניידים.

מכתב בנק ישראל בעניין "דגשי הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"

המכתב, מיום 12 באוקטובר 2023, מפרט את הציפיה הפיקוחית במגוון נושאים לנוכח המצב, לרבות שימור זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים ככל הניתן ובהתאם למגבלות השעה; טיפול, סיוע ומענה לפניות לקוחות על רקע המלחמה, בדגש על פניות דחופות ופניות על רקע הומניטרי; הקלה בנטל וסיוע ללקוחות בעמידה בהתחייבויותיהם; היערכות להתגברות ניסיונות ותקיפות סייבר ולהתגברות תופעות של הונאות עובדים ולקוחות; בחינת כלל הסיכונים בניטור גובר, התאמת המדיניות והמודלים לתרחישי קיצון מחמירים יותר ובחינת רמת הנזילות הנדרשת, ובחינת נאותות האמצעים והכלים לניהול הסיכונים, תוך חיזוק מנגנוני השליטה, הניהול, הביקורת והבקרה בכל נתיבי הפעילות העיקריים; קיום דיונים בדירקטוריון בדבר מתווה היערכות הנדרש למצב ועוד.

מכתבי בנק ישראל בעניין תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים

בהתאם למכתב מיום 12 בנובמבר 2023, התאגידים הבנקאיים הונחו לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה נכון למועד המכתב. במכתב נוסף מיום 5 במרץ 2024, הונחו התאגידים הבנקאיים לשוב ולבחון את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה, וזאת על רקע הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק (פירוט לעניין זה ראה באור ה.8 בדוחות הכספיים). במכתב מיום 16 במאי 2024, מציין המפקח, כי המצב הגיאופוליטי הנוכחי מחייב המשך בחינה שמרנית ומושכלת של תכנון ההון ומדיניות חלוקת הדיבידנד.

חוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות) התשפ"ד-2023

החוק פורסם ביום 18 באוקטובר 2023, ותוקן ביום 31 בדצמבר 2023, במטרה לסייע לקבוצות אוכלוסייה מסוימות (בעיקר נפגעי המלחמה הישירים, תושבי העוטף וצפון הארץ וחלק מכוחות הבטחון) ולאפשר להן דחיית מועד לעשיית פעולה שנקבעה בחוזה, דחיית מועד שנקבע בפסק דין חלוט או בהחלטה סופית ודחיית מועד לתשלום לרשות, הכל בתנאים מסוימים ולתקופות מסוימות.

תקנות מושכי שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד-2023

התקנות, אשר פורסמו ביום 26 באוקטובר 2023 ותוקנו ביום 25 בדצמבר 2023, קובעות, כי שיקים שסורבו לכלל האוכלוסייה, בתקופה שבין 7 באוקטובר 2023 ועד 31 באוקטובר 2023, יגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים, לעניין חוק שיקים ללא כיסוי. כמו כן, שיקים שסורבו בתקופה שבין 1 בנובמבר 2023 ועד 21 בינואר 2024, יגרעו לצמיתות ממניין השיקים המסורבים, לעניין חוק שיקים ללא כיסוי, אם נמשכו על ידי יחידים או תאגידים, אשר מתקיימים בהם אחד מהתנאים המפורטים בתקנות, ובהם מען רשום או מען להמצאת דברי דואר, המופיע ברישומי הבנק, הנכלל ברישומי היישובים הזכאים להקלה, לפי התוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, שירות מילואים ועוד.

עמדת אי אכיפה - ייעוץ פנסיוני על ידי תאגיד בנקאי שלא בסניפי הבנק ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני

רשות שוק הון ביטוח וחסכון פירסמה, ביום 1 בנובמבר 2023 וחדשה, ביום 22 בפברואר 2024, עמדה לפיה לא תאכוף את האיסור לייעוץ מחוץ לסניפי הבנק, אם הייעוץ הפנסיוני ינתן באמצעי דיגיטלי או באמצעות הטלפון, בתקופת מלחמת חרבות ברזל, ללקוחות קיימים, המקבלים שירות בסניפים שבהם הפעילות הבנקאית מצומצמת או שאין בהם קבלת קהל נוכח המצב הביטחוני, או שהם תושבי יישובים שהתפנו המפורטים בתוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה-חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023, או משרתי מילואים פעילים, חיילים בשירות חובה או בשירות קבע בצה"ל, הזכאים לדחיית מועד בתקופה הקובעת השנייה, לפי החוק הנ"ל. העמדה בתוקף מיום 1 בינואר 2024 ועד תום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד ליום 31 במאי 2024, לפי המוקדם. כמו כן, ביום 12 בפברואר 2024, התפרסמה הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 13), התשפ"ד-2024, המבקשת לאפשר מתן ייעוץ מרחוק, באמצעי דיגיטלי או בטלפון.

מכתב הממונה על שיתוף בנתוני אשראי בעניין "הבהרות בנוגע לדיווחים למערכת נתוני אשראי"

במסגרת המכתב, אשר נשלח ביום 19 באוקטובר 2023, למקורות המידע הפיננסיים, והבנק בכללם, התבקשו מקורות המידע להקפיד על כך שהקלות עסקיות הניתנות ללקוחות בגין התחייבויותיהם ידווחו למערכת נתוני אשראי באופן שאינו מבטא אינדיקציה שלילית לגבי הלקוח. במכתב נכללה התייחסות, בין השאר, לדחיית או הקפאת תשלומי הלוואות ולשיקים חוזרים. עוד צוין, כי במקרים שבהם מקור המידע סבור, כי ההקלות שבכוונתו לתת עלולות להשתקף בדיווח למערכת כאינדיקציה שלילית, עליו לשקף זאת ללקוח, טרם מתן ההקלה.

בנוסף, בהתאם להוראת שעה זמנית, שפורסמה על ידי הממונה ביום 9 בנובמבר 2023, פיגור בתשלום חוב למקור מידע פיננסי ידווח למאגר רק לאחר שעברו 60 ימים מהמועד שבו נוצר הסכום שלא שולם, ולא 30 ימים, כקבוע כיום.

בנקאות

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 345 - עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים

ההוראה פורסמה ביום 12 ביוני 2023, על רקע המודעות הגוברת בארץ ובעולם לקיומם ולהיקפם של סיכונים פיננסיים שנובעים מפוטנציאל הנזק של אירועים ותהליכים שקשורים לשינויי האקלים, ובמטרה לחזק את היציבות הפיננסית של המערכת הבנקאית אל מול סיכונים אקלים. ההוראה מבוססת על מסמך שפרסמה ועדת באזל ביוני 2022, והיא קובעת שנים עשר עקרונות על לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים. העקרונות עוסקים בהיבטי ממשל תאגידי, מסגרת הבקרה הפנימית, הלימות ההון והנזילות, תהליך ניהול הסיכונים, ניטור ודיווח, ניהול מקיף של סיכונים אשראי, שוק, נזילות, סיכון תפעולי וסיכונים אחרים, וניתוח תרחישים. בהתאם להוראה, תחילתה תוך 24 חודשים מיום פרסומה. אולם, ביום 6 במאי 2024, פרסם בנק ישראל טיוטת חוזר, לפיה יידחה מועד תחילת יישום ההוראה ליום 12 ביוני 2026.

תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 434 - חשבונות משותפים - תנאי "היוותרות בחיים" וטיפול בחיובים קיימים לאחר הפטירה

התיקון, שפורסם ביום 11 ביוני 2023, קובע הוראות שמטרתן להגביר את המודעות של השותפים בחשבון לקיומו של תנאי היוותרות בחיים בהסכמי פתיחת החשבון ולמשמעותיותו וכן להקל על הנותר בחיים לטפל בהתחייבויות קיימות באמצעי תשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר, בין על ידי הבנק ובין באמצעי תשלום חוץ בנקאיים (בשיתוף עם תאגידי בנקאיים אחרים). ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום, אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 11 בספטמבר 2024, בהתאם להוראת השעה. כמו כן, נדחה לכל המאוחר ליום 11 במרס 2024, המועד לביצוע פניה יוזמה לבעלי חשבונות קיימים, שלא בחרו שסעיף היוותרות בחיים יחול לגביהם, על מנת להסב את תשומת לבם לנושא, ועל הבנק לנקוט מאמצים סבירים להשלים את התהליך מול הלקוחות עד שנה מיום פרסום ההוראה.

תיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981

בהתאם לתיקון, שבוצע במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, אשר פורסם ביום 6 ביוני 2023, הבנקים נדרשים לשלוח לכל לקוח, בתחילת כל חודש קלנדרי, הודעה המפרטת את סכום העמלות הכולל (למעט עבור הלוואה לדיר, ככל שישנה בחשבון הלקוח), שגבה הבנק מהלקוח, בחודש הקודם למועד שליחת ההודעה, את סכום הרביות (למעט עבור הלוואה לדיר) שנגבו מהלקוח, בחודש הקודם למועד משלוח ההודעה, ואת סכום העמלות והרביות שנגבו בחודש הקודם בגין הלוואה לדיר. על ההודעה להישלח באמצעי שמאפשר תקשורת מידית ונגישה, ככל האפשר, והמפקח על הבנקים הוסמך לקבוע הוראות לעניין זה (לצורך כך הפיץ בנק ישראל ביום 20 באוגוסט 2023, טיוטה לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 - משלוח הודעות בתקשורת). ההודעה תשלח החל מיום 2 ביוני 2024, למעט המידע בדבר סכום העמלות הכולל (למעט בגין הלוואות לדיר), אשר ישלח כבר החל מיום 1 בינואר 2024. ביום 28 בפברואר 2024, פורסם תיקון לחוק התכנית הכלכלית, שדחה מועד זה באופן רטרואקטיבי ליום 1 במרס 2024 במקום 1 בינואר 2024. עוד נקבע, כי הבנקים יידעו את לקוחותיהם, במסגרת התעריפונים, כי הם רשאים לגבות סכומים או שיעורים נמוכים יותר מאלו הנקובים בהם, נוסף איסור על גביית עמלה בסכום או בשיעור גבוהים מאלו הקבועים בתעריפונים, ונקבע, כי תאגיד בנקאי לא יגבה עמלה מלקוח אלא בעד שירות שניתן בפועל. כמו כן נקבע, כי בגין הפרה של כל אחת מההוראות החדשות המתחייבות לגבייה לפי תעריפוני הבנק, המפקח יהיה רשאי להטיל על הבנק עיצום כספי בסך 750,000 ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 501 - ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות

ההוראה פורסמה ביום 26 במרס 2023, כחלק ממערך רחבי מתוכנן של בנק ישראל שמטרתו לקבוע עקרונות וסטנדרטים להתנהלות הוגנת והגונה של הבנקים כלפי לקוחותיהם. ההוראה מעגנת עקרונות למתן שירות ותמיכה ללקוחות המערכת הבנקאית בערוצי השירות השונים, וקובעת חובות בתחום הממשל התאגידי ותהליכי העבודה, לרבות קביעת אסטרטגיה, מדיניות, תכנית ותהליכי עבודה, הקצאת משאבים ופיתוח מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר יבטיחו קידום של עמידת הבנק בעקרונות האמורים. כמו כן, נדרשים התאגידיים הבנקאיים לפעול באופן שיטתי, מתמיד ומתמשך לצורך שיפור עמידתם בעקרונות, תוך הפעלת שיקול דעת וקביעת תעדוף בהתאם למהותיות ללקוח. עם עיקרי העקרונות המעוגנים בהוראה נמנים, בין היתר, קיום מערך שירות ותמיכה מיטבי שיתן מענה הולם במגוון ערוצי שירות, הן באופן שוטף והן במקרים דחופים; קיום תקשורת מועילה, שתאפשר קבלת מידע והסברים פשוטים וברורים, בעיתוי המתאים; מניעת חסמים בשירות, נזק או הטעה, קושי או השתת עלויות עודפות; זמינות ואיכות לאורך כל תקופת ההתקשרות עם הלקוח; מתן שירות ותמיכה מותאמים ללקוחות, מתן מענה לצרכים מגוונים של קבוצות לקוחות שונות ומתן שירות נאות ואיכותי במגוון ערוצים. כמו כן, נדרש התאגיד הבנקאי לקבוע אמנת שירות ולפרסם פרטים אודות מערך השירות והתמיכה ללקוחות. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום (למעט חובות מסוימות לעניין פרסום אמנת השירות והפרטים אודות מערך השירות והתמיכה, לגביהן נקבעו מועדי תחולה שונים), אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 422 - פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות ניהול חשבון

ביום 26 במרס 2023, פורסם עדכון להוראה, וזאת, לדברי בנק ישראל, לאור החשיבות והצורך במתן שירותים בנקאיים בסיסיים לכלל קבוצות האוכלוסייה. במסגרת העדכון, בין היתר, הורחבה החובה למתן שירותים בסיסיים במסגרת ניהול חשבון עו"ש במט"י גם לחשבון המצוי ביתרת חובה שאינה חורגת ממסגרת האשראי המאושרת; הורחבה תחולת ההוראה גם על עובד זר המתגורר בישראל כדין; לאמצעי תשלום בסיסיים שהבנק מחויב לתת ללקוחותיו, בהיעדר סיבה לסירוב סביר, נוסף גם כרטיס חיוב שהינו כרטיס בנק לחיוב מידי או כרטיס בנק למשיכת מזומן, המאפשר ביצוע פעולות בסכום מוגבל לתקופה; הורחבו הפעולות שיש לאפשר את ביצוען באמצעות ערוצי בנקאות בתקשורת; הובהר, כי לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון עו"ש ביתרת זכות וניהול חשבון באמצעות שירותי תשלום בסיסיים רק בשל השתייכותו של הלקוח לקבוצת אוכלוסייה מסוימת, מבלי לגרוע מזכותו של בנק לקבוע מגבלות ובקורות הנדרשות בהתאם לנסיבות העניין; נוספה חובה למסור ללקוח בכתב את ההחלטה בדבר סירוב למתן השירותים המנויים בהוראה, ולפרט את הנימוקים לה, בכפוף לכל דין, בתוך 10 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה; ונוספה חובת נימוק לחובת ההודעה על הפסקת מתן שירות המנוי בהוראה. ההוראה היתה צפויה להיכנס לתוקפה שנה מיום הפרסום, אולם כניסתה לתוקף נדחתה ליום 26 ביוני 2024 בהתאם להוראת השעה.

טיוטת כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008

הטיוטה פורסמה ביום 25 בינואר 2024, ובמסגרתה מוצעים עיקרי השינויים הבאים:

- עדכון אופן ומועד הגביה של עמלת דמי ניהול פקדון נ"ע, כך שעמלה זו תיגבה כסכומים שקליים קבועים בגין כל אחד מסוגי נ"ע הבאים: נ"ע הנסחרים בישראל (תוך התחשבות בשתי מדרגות שייגזרו משוויו של פקדון נ"ע), נ"ע הנסחרים בחו"ל ונ"ע שאינם נסחרים בבורסה. מועד החיוב בעמלה יהיה בתחילת החודש עבור החודש שקדם לו.
 - מתן אפשרות לגביית עמלה בגין שירות ייעוץ השקעות, אשר תיקבע כאחוז משווי פקדון נ"ע לתחילת שנה, ותיגבה בתחילת השירות בגין שנה מלאה (או באופן יחסי עבור תקופת מתן השירות במקרה של שירות ייעוץ השקעות לתקופה הקצרה משנה).
- ביום 10 באפריל 2024, פורסמה טיוטה נוספת לתיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008, במסגרתה מוצע, בין היתר, לעדכן את הגדרת "עסק קטן", לערוך שינויים בעמלת טיפול באשראי ובביטחונות, להוסיף עמלת ערבות בנקאית המובטחת בפיקדון כספי ספציפי לצורך הסכם שכירות לדירת מגורים, ולהוסיף עמלה בגין שירות כיסוי אוטומטי של יתרת חובה בחשבון מטבע חוץ. תחילתו המוצעת של התיקון היא שלושה חודשים מיום פרסומו.

שוק הון

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 461 - פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר

ההוראה, אשר פורסמה ביום 19 ביולי 2023, מסדירה את פעילות התאגידים הבנקאיים בתחום התיווך הפיננסי - קבלה והעברה של הוראות לשם ביצוע פעולות בניירות ערך ונגזרי מט"ח (למעט עסקאות SPOT) עבור לקוחות, הן בפעילותם כמתווכים והן בדרך של מסחר לחשבונם העצמי. מטרת ההוראה להגן על המשקיעים תוך שמירה על יעילות, הוגנות, שקיפות וצמצום סיכונים. תאגיד בנקאי נדרש ליישם בפעילויותיו כברוקר דילר עקרונות נאותים של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה וביקורת פנימית, לרבות כאשר הפעילויות מבוצעות בחדר עסקאות. ההוראה נסמכת על סטנדרטים בעולם שמקורם בחקיקה אירופאית לפעילות בניירות ערך - Mifid II ועקרונות הקוד הגלובלי - FX Global Code וכן על חובות האמון והזהירות החלות על התאגידים הבנקאיים. עיקרי החובות המוטלות על התאגידים הבנקאיים במסגרת ההוראה הם קביעת מדיניות ביצוע הוראות, התאמת הפעילות עבור הלקוח, כשירות והתאמה של עובדים העוסקים בפעילות, קוד התנהגות, דרישות תיעוד, מתן מידע ללקוח וקבלת מידע מהלקוח, גילוי נאות בדבר ניגודי עניינים ויישום בקרות על הפעילות.

ההוראה תכנס לתוקף ביום 1 באוגוסט 2025, ובמקביל יבטלו הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 461 (בנוסחו הקודם) בנושא עיסוקו של תאגיד בנקאי בניירות ערך על חשבון לקוחותיו, וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 419 בנושא שמירת מסמכים.

הגברת התחרות

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, התשפ"ג-2023

החוק פורסם ביום 6 ביוני 2023, במטרה להסדיר את העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלומים, ולאפשר לגורמים חוץ בנקאיים להיכנס לתחום ולהתפתח בו. בהתאם לחוק, העיסוק ב"שירותי תשלום", יחייב קבלת רישיון "חברת תשלומים" מרשות ניירות ערך, למעט גופים פטורים, ובהם הבנקים. "שירותי תשלום" כוללים סליקה של פעולת תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, ניהול חשבון תשלום ושירות ייזום מתקדם (בייזום מתקדם הלקוח מאשר ליוזם להעביר בשמו הוראות תשלום, מבלי שהלקוח ידרש לאשרן מול מנהל חשבון התשלום שלו). ייזום בסיסי אינו נחשב שירות תשלום, והעיסוק בו יחייב רישיון אחר, שדרישותיו מקלות יותר (בייזום בסיסי היוזם מזין את פרטי ההוראה, והלקוח נדרש לאשרה מול מנהל חשבון התשלום) חברות כרטיסי האשראי הקיימות נדרשות לרישיון מסוג "נותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית", והרישוי והפיקוח ביחס אליהן יתבצע, ככלל, על ידי בנק ישראל.

החוק מבסס גם "חובת קישוריות" - "נותן שירות להעברת כספים בין יחידים" (נכון להיום, רק אפליקציות תשלום עונות להגדרה שבחוק), בעל "היקף פעילות רחב" (חלקו בקבלת/העברת הכספים בדרך זו הוא מעל 20%), חויב לאפשר ללקוחותיו שהם יחידים, לקבל ולהעביר כספים מ/אל אפליקציית תשלום אחרת, על סמך פרט מזהה. בנוסף, מנהל חשבון תשלום למוטב, חויב לאפשר ללקוח לקבל כספים ממשלם שהוא לקוח של בנק אחר/אפליקציית תשלום, על סמך פרט מזהה (למעט אם מנהל חשבון התשלום הוא בעל היקף פעילות קטן). לעניין בנק או תאגיד עזר - בעל שווי נכסים שאינו עולה על 5% משווי נכסי הבנקים בישראל).

החוק כולל הוראות רבות נוספות, ביניהן, איסור על גביית תמורה בידי מנהל חשבון התשלום, בעד מתן הגישה ליוזם תשלום, ניהול מרשם של נותני שירותי תשלום על ידי הרשות, והגדרת חובתיה של חברת תשלומים בשלל נושאים: אבטחת מידע וניהול סיכונים, ניהול כספי הלקוחות, איסור על שימוש בכספים לצורך מתן אשראי, והגבלות על עיסוקים נוספים. לפי החוק, חברות תשלומים יוכלו להשתתף במערכות התשלומים המבוקרות שאינן מיועדות ויורשו לשלם רבית על יתרות זכות, בתנאים שנקבעו. בחוק נקבעו סנקציות, לרבות פליליות, בגין הפרתו. תחילתו של החוק, למעט סעיפים מסוימים, שנה מיום פרסומו.

חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"א-2021

החוק, אשר פורסם ביום 18 בנובמבר 2021, יוצר הסדרה מקיפה ואחידה של פעילות שירות מידע פיננסי. בהתאם לחוק, מתן השירות יהיה טעון רישיון או אישור מאת המאסדר הרלוונטי של נותן השירות (המפקח על הבנקים, לעניין בנק, סולק ותאגיד עזר). עוד נקבע, כי לא יתאפשר לנותן שירות לעסוק בשירותי השוואת עלויות או תיווך, כהגדרתם בחוק, ביחס למוצרים ושירותים פיננסיים אותם הוא (או צדדים קשורים אליו) מספק ללקוחותיו. החוק כולל הוראות ביחס לפעילותם וחובותיהם של הגופים נותני שירותי המידע הפיננסי ושל "מקורות המידע" (הכוללים, בהתאם לחוק, בנקים, סולקים, תאגידי עזר, גוף מוסדי (קופות גמל וחברות ביטוח), בעל רישיון למתן שירותי פקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי ובעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי), לרבות בעניין הגנת הפרטיות, השימוש במידע, אבטחתו וקבלת הסכמות לשימוש בו, גביית תמורה, מניעת ניגודי עניינים והוראות צרכניות. החוק קובע מועדי תחולה מדורגים למקורות מידע וסוגי מידע שונים. מועד התחולה המאוחר ביותר שנקבע ביחס לכלל סוגי המידע הנדרשים ממקורות מידע שהם בנקים או תאגידי עזר היה ה-14 בדצמבר 2023. ביום 12 ביוני 2023 פורסם צו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידי גדולים), התשפ"ג-2023, אשר דחה את כניסתו לתוקף של סל ניירות ערך ליום 15 בספטמבר 2023, ואת כניסתה לתוקף של החובה להנגשת מידע לגבי חשבונות של תאגידי גדולים ליום 14 באפריל 2024.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ההוראה פורסמה ביום 24 בפברואר 2020, בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ובמטרה לקדם את רפורמת הבנקאות הפתוחה, המאפשרת ללקוחות לתת לצדדים שלישיים גישה למידע הפיננסי שלהם, באופן דיגיטלי ומאובטח.

ההוראה חלה על בנקים וחברות כרטיסי אשראי, וכוללת הוראות לגבי יישום בנקאות פתוחה (הן לגבי העברת מידע והן לגבי הוראות תשלום), בעניין: ממשל תאגידי, אופן קבלת הסכמת הלקוח להעברת מידע או למתן הוראת תשלום, כללים לרמת שירות, עקרונות לניהול סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר, החובות החלות על בנקים וחברות כרטיסי אשראי שיבחרו לפעול גם כצרכן מידע או יוזם תשלומים, אופן הטיפול בפניות לקוחות והדיווחים הנדרשים לפיקוח.

בעקבות חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("החוק"), פרסם בנק ישראל, ביום 23 בפברואר 2022, תיקון להוראה, במטרה להתאימה להוראות החוק, לרבות הרחבת סוגי נותני שירות מידע פיננסי אשר יוכלו לקבל גישה למידע פיננסי של לקוח, בהסכמתו. ביום 15 במאי 2022, פרסם בנק ישראל תיקון נוסף להוראה, הכולל הוראות לעניין תמורה המתקבלת מאחר, בקשר עם מתן שירות מידע פיננסי ללקוח. ההוראות נועדו למנוע חשש לניגוד עניינים, ומחייבות, בין היתר, קביעת נהלים שיבטיחו, כי הסדר התמורה עם הגורם האחר לא ישפיע על טיב השירות הניתן ללקוח. ביום 23 בינואר 2023, פרסם בנק ישראל עדכון להוראה הכולל, בין היתר, תיקונים המאפשרים העברת מידע אודות ניירות ערך בחשבון הלקוח, כחלק מיישום השלב הבא בבנקאות הפתוחה. ביום 7 באפריל 2024, פורסם עדכון להוראה, הכולל התאמות בסטנדרט הטכנולוגי לתמיכה במתן גישה למידע פיננסי של תאגידי גדולים וכן התאמות לעניין מתן גישה לשירות ייזום תשלומים.

כל מועדי התחולה שנקבעו בהוראה, נכנסו לתוקף, לרבות העברת מידע ביחס לחשבונות תאגידי גדולים - אשר נכנס לתוקף ביום 14 באפריל 2024, בהתאם לצו שירות מידע פיננסי (דחיית יום התחילה של החוק לעניין מקור מידע שהוא בנק, תאגיד עזר או סולק לגבי סל ניירות ערך וחשבונות של תאגידי גדולים), התשפ"ג-2023.

הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 31), התשפ"ד-2024

בהתאם להצעה שפורסמה ביום 1 באפריל 2024, מוצע לקבוע, בין היתר, כי גם בנק בעל היקף פעילות בינוני (שהיקף נכסיו הינו בין 5% ל-10% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל), וכולל, נכון למועד פרסום הדוחות, את הבנק, לא ישלח בתאגיד שהוא סולק בעל היקף פעילות רחב, כהגדרתו בהצעה, ושכולל, נכון להיום, את חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל"). בנוסף, נקבעה הוראת מעבר על פיה בנק בעל היקף פעילות בינוני שהחזיק אמצעי שליטה בסולק שהוא בעל היקף רחב והפך שולט בו, בלא שהגדיל את אחזקותיו, יהיה רשאי להמשיך לשלוח באותו סולק עד תום

שנתיים מהמועד שבו הפך לשולט. כן מוצע לאסור על בנק בעל היקף פעילות בינוני לפעול כסולק בעל היקף פעילות רחב. יובהר כי אין מניעה, גם בהתאם להצעה, כי הבנק ימשיך להחזיק בכאל או יפעל כסולק בהיקף פעילות שאינו רחב. לעניין אחזקות הבנק בכאל ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מכתב רשות התחרות מיום 26 במרס 2024, בדבר שימוע בטרם קביעת קבוצת ריכוז ומתן הוראות

בהתאם למכתב, המופנה לחמשת הבנקים הגדולים ("הבנקים"), הממונה על התחרות ("הממונה") שוקלת לקבוע כי הבנקים הם קבוצת ריכוז, וכן ליתן הוראות לחברי הקבוצה בנוסח שצורף למכתב ("ההוראות"). במכתב נטען, כי הראיות שבידי הרשות מצביעות על כך שבידיהם של הבנקים יותר ממחצית מכלל אספקת השירותים בענף של השירותים הבנקאיים ללקוחות קמעונאיים (הכוללים, בהתאם למכתב וההגדרות הכלולות בו, את משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים שמחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליון ש"ח). כן מצוין, כי בדיקת הממונה מעלה כי מתקיימים התנאים הקבועים בחוק לקיומם של תנאים לתחרות מועטה בין הבנקים בענף של השירותים ללקוחות קמעונאיים.

עיקרי ההוראות: חיוב הבנקים להציע פקדונות פריקים שכיחים ללקוחות כלל הבנקים; איסור על קשירה בין פקדון לבין קבלת שירותים בנקאיים אחרים; הנגשת מוצר הקרן הכספית כמוצר חוץ בנקאי ללקוחות כלל הבנקים; הטלת חובה על הבנקים לקבל פקדון מחברות חוץ בנקאיות שיבקשו לפעול כ"מרכזי כספים" עבור הציבור הרחב, בתנאים שאינם נחותים מהתנאים בהם הבנק מקבל פקדונות מסוג דומה; הטלת חובה לאפשר ניוד פקדון לגוף אחר (פקדונות "פריקים"), והוראות המחייבות להציג "בדחיפה" מידע השוואתי רלוונטי ללקוחות. בהתאם למכתב, הבנקים רשאים להביע עמדתם בפני הממונה עד ליום 27 במאי 2024. נכון למועד פרסום הדוחות, המועד נדחה בחודש. הבנק מתנגד לקביעה כאמור והוא נערך להגשת עמדתו, במועדים שיתואמו עם רשות התחרות. לצורך כך, בשלב ראשון, הבנק פנה לרשות בבקשה לעיין בכלל המסמכים והמידע, אשר שימשו לרשות כבסיס לדרישת השימוע.

הודעת הממונה על התחרות בנושא מבנה הבעלות במרכז סליקה בנקאי (מס"ב)

בין הבנקים המחזיקים במס"ב קיים הסדר הנוגע לבעלות המשותפת, אשר קיבל פטור בתנאים מאישור להסדר כובל למשך חמש שנים, ועתיד לפקוע ביום 18 ביוני 2025. במכתב מיום 31 במרס 2024, הודיעה הממונה כי, אלא אם תשתכנע אחרת, אין בכוונתה להאריך את הפטור. משמעות ההודעה הינה שהבנקים המחזיקים במס"ב עשויים להידרש לצמצם את אחזקותיהם, או לפנות לבית הדין כנגד עמדת הממונה.

הגנת הפרטיות

תקנות הגנת הפרטיות (הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי), התשפ"ג-2023

התקנות, אשר פורסמו ביום 7 במאי 2023, מטילות על בעלי מאגרי המידע בישראל, ביחס למידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי (ולמעט מידע שהועבר במישרין על ידי נושא המידע עצמו), מספר חובות, ובהן החובה לאפשר לנושא המידע לדרוש מחיקת המידע אודותיו שאינו חוקי או שאינו נחוץ עוד למטרה שלשמה נמסר, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח שלא מוחזק במאגר מידע שאינו נחוץ, כהגדרתו בתקנות, החובה להפעיל מנגנון שיבטיח כי המידע שמצוי במאגר נכון, שלם, ברור ומעודכן, והחובה ליידיע את נושאי המידע, בנסיבות מסוימות, ביחס לקבלת המידע והעברתו. התקנות יחולו גם על מאגרים המכילים הן מידע שהתקבל מהאזור והן מידע שהתקבל מישראל.

התקנות נכנסו לתוקף ביום 7 באוגוסט 2023, לגבי מידע שהתקבל מהאזור לאחר פרסום התקנות, ותיכנסנה לתוקף תוך שנה מפרסומן לגבי מידע מהאזור שהיה קיים במאגר מידע בישראל במועד פרסומן. לגבי מידע שלא התקבל מהאזור, ואשר נשמר במאגר מידע ישראלי שבו קיים גם מידע מהאזור - התחילה תהיה ביום 1 בינואר 2025.

סיוטת הנחיה של הרשות להגנת פרטיות לגבי תפקידו של הדירקטוריון בקיום תקנות אבטחת מידע

בהתאם לטיוטה, אשר פורסמה להערות הציבור ביום 7 בספטמבר 2023, עמדת הרשות היא, כי חברות שעיבוד מידע אישי מצוי בליבת פעילותן, או שפעילותן יוצרת סיכון מוגבר לפרטיות, ביצוען של דרישות מסוימות, פיקוחיות באופיין, המוטלות בתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז-2017 על בעל המאגר או על מחזיק במאגר שהוא תאגיד, צריכות להתבצע בידי דירקטוריון החברה. חובות אלה כוללות את אישור מסמך הגדרות המאגר, אישור העקרונות המרכזיים בנוהל אבטחת המידע הארגוני, קיום דיון בתוצאות סקר סיכונים ומבדקי חדירות ואישור הפעולות לתיקון ליקויים, קיום דיונים תקופתיים באירועי אבטחת המידע שהתרחשו בארגון, וקיום דיון בתוצאות הביקורת התקופתית בנוגע לעמידה בתקנות.

הליכים משפטיים

לעניין תביעות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו ראו באור 9 לתמצית הדוחות הכספיים.

דירוג הבנק על ידי חברות דירוג

להלן הדירוג של הבנק על ידי חברות דירוג בישראל וחברת דירוג בינלאומית:

- ביום 2 במאי 2024, אישררה חברת S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק בדירוג iAAA\Negative ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג ilAA-, בדומה לדירוג ארבעת הבנקים הגדולים האחרים בישראל.
- ביום 23 במאי 2023, אישררה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג פקדונות הבנק במט"ח ובמטבע מקומי לטווח ארוך ל-A2, את פקדונות הבנק לזמן קצר ל-Prime-1 ואת תחזית הדירוג ליציב. ביום 24 באוקטובר 2023, הודיעה Moody's על הצבת דירוג האשראי של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק, ל"בחינה להורדת דירוג", וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל. ביום 13 בפברואר 2024, הודיעה Moody's על הפחתת דירוג פקדונות ארוכי הטווח של חמשת הבנקים הגדולים בישראל, ובתוכם הבנק, מ-A2 ל-A3 ועל אופק שלילי, וזאת בהמשך לביצוע מהלך דומה לדירוג האשראי של מדינת ישראל.
- ביום 6 באוגוסט 2023, אישררה חברת "מידרוג" את הערכת האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג il.a2, את פקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג il.P-1, את הפקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג il.Aaa אופק יציב ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים בדירוג il(hyb).Aa3 אופק יציב.

מדיניות תגמול לעובדים

לגילוי בנושא מדיניות תגמול לעובדים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" לשנת 2023, שעומד לעיון באתר האינטרנט של הבנק.

מעורבות ותרומה לקהילה

הבנק רואה חשיבות רבה בקידום ערכי חברה ותרומה לקהילה, לצד פעילותו העסקית. לשם כך, פועל הבנק, בימי שגרה, במסגרת תכנית הדגל "מאמינים בך", אשר תכליתה לבסס מעורבות ושיתוף ארוכי טווח בחברה, בין היתר, באמצעות פעילות התנדבותית של עובדיו ושיתוף פעולה עם גופים, ארגונים ועמותות המסייעים לקהילה. עובדי הבנק לוקחים חלק בפרויקטים אלו ותורמים מזמנם, ניסיונם ומומחיותם, לטובת אוכלוסיות ומגזרים שונים.

מלחמת "חרבות ברזל"

עם פרוץ המלחמה, נרתם הבנק על מנת לסייע במאמץ המלחמתי. הבנק הגדיל את תקציב התרומות באופן משמעותי, בהיקף של מיליוני שקלים וכינס פורום ייעודי לגיבוש מתווה, על פיו פועל הבנק לסיוע באמצעות התרומות לתמיכה בתושבי העוטף ובלוחמים בשטח.

בין הפרוייקטים המובילים להם תרם הבנק:

- ניר עוז - הבנק אימץ את קיבוץ ניר עוז ובהובלת הנהלת הבנק, מסייע לשיקום קהילת ניר עוז, שכלל בין היתר: מציאת פתרון למגורים חלופיים בכרמי גת, גישור לתשלומים לספקים, קישור לחברת HOMEZ שעיצבה והכינה את הדירות לאכלוס ותרומה לצמחייה ואביזרי נוי לדירות במטרה להחזיר במעט את תחושת הקיבוץ.
- קיבוץ ארז - הבנק תרם לקהילת הקיבוץ חדר עזרה ראשונה, הכולל ציוד מציל חיים לטובת הקהילה.
- תרומות לעמותות תומכות לחימה ורכישת ציוד ומתן תמיכה ללוחמים בשטח, לרבות תמיכה בגדוד 411 ובטייסת "הנחש השחור", אשר הבנק מאמץ.
- מכביה - תרומה למשלחת הישראלית למשחקי מכבי פאנאמריקה שהתקיימו בבואנוס איירס, המורכבת מ-74 ספורטאים, כאשר 45 מהם הגיעו מעוטף עזה.
- כל זאת, בנוסף לתרומות משמעותיות נוספות עבור ציוד ותמיכה לאוכלוסיית המפונים ותרומות למרכזים רפואיים התומכים במאמץ המלחמתי, לדוגמה בתי החולים קפלן וברזילי.
- במקביל, מאות עובדי הבנק לקחו חלק פעיל במגוון התנדבויות בנושאים שונים התומכים במאמץ המלחמתי, הכוללות בין היתר, סיוע לוגיסטי לחיילים, איסוף ציוד ושינוע, סיוע לתושבי העוטף, התנדבויות להעברת פעילויות לילדי מפונים וסיוע במיזמי חקלאות.

מעבר לכך, ממשיך הבנק לפעול בהתאם למיקודים הבאים, כבימי שגרה:

נחות הביטחון

- "בית חם" - הבנק פועל למען כוחות הביטחון, בדגש על מענה לצרכים של חיילים בודדים מהמערך הלוחם של צה"ל. בשיתוף עם עמותת "יחד למען החייל", העמיד הבנק לרשות החיילים 30 דירות ברחבי הארץ, המאובזרות ברמה גבוהה ומשרתות את החיילים לניהול שגרה יומית נוחה ומחבקת, המעניקה תחושת בית חם. לכל בית נקבע סניף מאמץ, אשר עובדיו מלווים את החיילים, נמצאים עמם בקשר שוטף ומעניקים אוזן קשבת ומענה לצרכי החיילים בשגרת חייהם.
- "מובילים להצלחה" - הבנק רואה חשיבות רבה לנושא צמצום הפערים באוכלוסייה ומתן הזדמנות לשילוב אוכלוסיית חיילים ויוצאי צבא מיעוטי יכולת בחברה. הבנק גיבש תכנית מלגות למימון קורסים אקדמיים באוניברסיטה הפתוחה, עבור סטודנטים אלה וזאת במטרה להעניק להם מפתח לעצמאות כלכלית, לאפשר שינוי מסלול חיים, להגדיל את יכולת ההשתכרות ובכך להובילם לשילוב אופטימלי בחברה.
- "אמץ לוחם" - הבנק מאמץ במסגרת מיזם "אמץ לוחם" שתי יחידות לוחמות. במסגרת זו הבנק שותף לאירועי היחידות ותומך ברווחת החיילים לאורך השירות.
- "גדולים במדים" - הבנק הצטרף לתכנית "גדולים במדים", הפועלת לשלב בעלי מוגבלויות במסגרת צבאית ומאפשרת להם להתגייס ולשרת "כמו כולם". התכנית מהווה מקפצה להשתלבותם במקומות עבודה בחברה הישראלית, בכל תחומי העשייה. במסגרת התכנית, אימץ הבנק שלוש יחידות וצפוי לאמץ אחת נוספת, כאשר לכל יחידה נקבע סניף מאמץ, אשר מלווה את היחידה במהלך שירותה.
- "מפתח סול" - הבנק, בשיתוף עם "קרן ליאור", תורם לתכנית "מפתח סול", המעניקה מלגות להלומי קרב שלומדים מוזיקה במסגרת טיפולית בקונסרבטוריון למוזיקה תל אביב.
- "עכשיו אני" - הבנק בשיתוף עם ארגון "נכי צה"ל", תרם לגיבוש תכנית אימון וצמיחה אישית וייעודית לפצועות/נכות צה"ל, המעוניינות לעבור תהליך התפתחות והגשמה עצמית, התמודדות עם הפגיעה ולקחת חלק בקהילה נשית עוטפת ומחבקת. במסגרת התכנית, שולבו עובדי הבנק בתהליך הליווי והעשירו את המשתתפות בתכנים פינוניים.

בנוסף, שותף הבנק לקידום התרבות בקרב חיילי צה"ל, בשיתוף עם "קרן ליאור". הבנק העניק תרומה המאפשרת מפגש של חיילים ברחבי הארץ עם סופרים וסופרות ובמקביל תורם ימי תרבות יום א', לרווחת החיילים.

שותפויות לקידום המגזר החרדי

"מובילות בהייטק" - תוכנית הפועלת לקידום תהליכי גיוון והכללה יישומיים לשילוב מיטבי של נשים חרדיות בתעסוקה איכותית ומקדמת מעולם הטכנולוגיה. התוכנית פועלת בפריסה ארצית, בריכוזים חרדיים ותומכת בהכשרות להשתלבות בעולם העבודה החדש, לרבות הכנה להתפתחויות בעולמות הטכנולוגיים, העברת פרזנטציה, העברת מסרים, פרקטיקות תרגול ושיפור מתמיד בשפה האנגלית ועוד. עובדי הבנק משתלבים בתהליכי המיון, ההכשרה והמנטורינג.

עובדים מתנדבים

עובדי הבנק לוקחים חלק בפעילויות התנדבותיות שונות כדוגמת בישול לחיילים בודדים ומעורבות בהוראה של התחום הפיננסי, בקרב בני נוער, וזאת בנוסף לפעילויות ההתנדבות הקשורות למאמץ המלחמתי, כאמור לעיל. במקביל, פועל הבנק במיזמי חינוך פיננסי בשיתוף עם בנק ישראל, איגוד הבנקים והמערכת הבנקאית, לאוכלוסיות נוספות ומגוונות.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית

א. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - נכסים המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2023			לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2024			
שיעור הכנסה	הכנסות רבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה	הכנסות רבית	יתרה ממוצעת (1)	
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	
5.97	1,596	106,878	5.94	1,577	106,110	נכסים נושאי רבית
5.97	1,596	106,878	5.94	1,577	106,110	אשראי לציבור(2) (5)
						- ישראל
						סך הכל
2.85	6	843	-	-	965	אשראי לממשלה
2.85	6	843	-	-	965	- ישראל
						סך הכל
2.96	20	2,702	4.33	26	2,403	פקדונות בבנקים
2.96	20	2,702	4.33	26	2,403	- ישראל
						סך הכל
3.87	420	43,459	4.48	736	65,680	פקדונות בבנק ישראל
3.87	420	43,459	4.48	736	65,680	- ישראל
						סך הכל
-	-	38	-	-	22	ניירות ערך שנשאלו
-	-	38	-	-	22	- ישראל
						סך הכל
3.11	131	16,826	3.96	227	22,936	אגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה(3)
3.11	131	16,826	3.96	227	22,936	- ישראל
						סך הכל
6.00	3	200	5.01	10	798	אגרות חוב למסחר
6.00	3	200	5.01	10	798	- ישראל
						סך הכל
5.09	2,176	170,946	5.18	2,576	198,914	סך כל הנכסים נושאי רבית
		3,199			3,146	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית
		22,536			18,724	נכסים אחרים שאינם נושאים רבית(4)
		196,681			220,784	סך כל הנכסים

נספח 1 -
שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים
בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית - התחייבויות והון המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2023			לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2024			
שיעור הוצאה	הוצאות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הוצאה	הוצאות רבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח	
						התחייבויות נושאות רבית
						פקדונות הציבור
						- בישראל
						לפי דרישה
						לזמן קצוב
						סך הכל
						פקדונות הממשלה
						- בישראל
						סך הכל
						פקדונות מבנקים
						- בישראל
						סך הכל
						פקדונות מבנק ישראל
						- בישראל
						סך הכל
						אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
						- בישראל
						סך הכל
						התחייבויות אחרות
						- בישראל
						סך הכל
						סך כל ההתחייבויות נושאות רבית
						פקדונות הציבור שאינם נושאים רבית
						זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים רבית
						התחייבויות אחרות שאינן נושאות רבית ⁽⁶⁾
						סך כל ההתחייבויות
						סך כל האמצעים ההוניים
						סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
						פער הרבית
						תשואה נטו על נכסים נושאים רבית⁽⁷⁾
						- בישראל
						סך הכל

נספח 1 -
שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים
בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי רבית -
מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי רבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2023			לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2024		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) רבית	יתרה ממוצעת (¹)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) רבית	יתרה ממוצעת (¹)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
5.03	1,780	141,625	5.35	2,202	164,561
(2.70)	(611)	90,646	(3.81)	(1,135)	119,075
2.33			1.54		
6.49	230	14,180	3.40	136	16,009
(5.10)	(109)	8,548	(1.89)	(39)	8,281
1.39			1.51		
4.38	166	15,141	5.19	238	18,344
(4.20)	(181)	17,217	(5.18)	(287)	22,181
0.18			0.01		
5.09	2,176	170,946	5.18	2,576	198,914
(3.10)	(901)	116,411	(3.91)	(1,461)	149,537
1.99			1.27		

מטבע ישראלי לא צמוד
סך נכסים נושאי רבית
סך התחייבויות נושאות רבית
פער הרבית
מטבע ישראלי צמוד למדד
סך נכסים נושאי רבית
סך התחייבויות נושאות רבית
פער הרבית
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)
סך נכסים נושאי רבית
סך התחייבויות נושאות רבית
פער הרבית
סך פעילות בישראל
סך נכסים נושאי רבית
סך התחייבויות נושאות רבית
פער הרבית

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות רבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית (המשך)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות רבית ובהוצאות רבית

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2024 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד		
גידול (קיטון) בגלל שינוי ⁽⁸⁾		
שינויים נטו	מחיר	כמות במיליוני ש"ח
		נכסים נושאי רבית
		אשראי לציבור
		- בישראל
(19)	(8)	(11)
(19)	(8)	(11)
		סך הכל
		נכסים נושאי רבית אחרים
		- בישראל
419	110	309
419	110	309
		סך הכל
400	102	298
		סך כל הכנסות הרבית
		התחייבויות נושאות רבית
		פקדונות הציבור
		- בישראל
		לפי דרישה
21	42	(21)
572	183	389
		לזמן קצוב
593	225	368
		סך הכל
		התחייבויות נושאות רבית אחרות
		- בישראל
(33)	(26)	(7)
(33)	(26)	(7)
		סך הכל
560	199	361
		סך כל הוצאות הרבית
(160)	(97)	(63)
		סך כל הכנסות הרבית פחות הוצאות הרבית

- (1) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר שקלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות רבית.
- (3) ליתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב, הכלולים בהן במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2024 בסך של 124 מיליון ש"ח (לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2023 נוספה יתרה בסך של 365 מיליון ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים רבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך של 42 מיליון ש"ח ו-49 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות רבית בתקופות של שלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס 2024 ו-31 במרס 2023, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות רבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הרבית, במונחים שנתיים.
- (8) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות בתקופה הקודמת בשינוי במחיר בין התקופות להשוואה.

מילון מונחים

א	<p>אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.</p> <p>ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.</p> <p>אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).</p>
ב	<p>באזל - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>
ג	<p>גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.</p>
ה	<p>הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going concern capital) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.</p>
	<p>הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>
	<p>הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>
	<p>הסכמי ISDA ונספחי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמעורר סיכונים האשראי בפעילות זאת, על ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.</p>
ח	<p>חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).</p>
	<p>חוב בהשגחה מיוחדת - חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה, אשר אם לא יטופלו, תיתכן הרעה לסיכויים לפרעון האשראי, או במעמדו של הבנק כנושה.</p>
	<p>חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג לא צובר, לרבות חוב שאורגן מחדש.</p>
	<p>חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפרעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותו, או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.</p>
	<p>חוב לא צובר - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר צפוי כי הבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.</p>
	<p>חוב נחות - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר מוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לחוב נחות קיימת חולשה/חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. חוב נחות מאופיין בכך שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו.</p>
	<p>חובות שנבחנו על בסיס פרטני - חובות אשר הפרשה להפסדי אשראי בגינם נקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ובהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הרבית המקורית של החוב, או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת הפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כחוב לא צובר, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם.</p>
	<p>ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, הפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.</p>
	<p>חווה החלף (SWAP) - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף דרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>

	<p>חוזת אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.</p>
	<p>חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסויימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.</p>
	<p>חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים.</p>
	<p>חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.</p>
י	<p>יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>
	<p>יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
	<p>יחס מימון יציב נטו (NSFR) - יחס שנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידי הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידי בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב, בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידי הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה, הן במאוחד והן בסולו, מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.</p>
	<p>יחס מינוף - מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבטא באחוזים.</p>
כ	<p>כושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.</p>
	<p>כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.</p>
ל	<p>לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוג וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".</p>
מ	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פרעון הקרן ותשלומי הרבית של החוב.</p>
נ	<p>נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.</p>
	<p>נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כנגד ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית.</p>
	<p>ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.</p>
	<p>ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי סווי-ASK, הפרשים בין מחירי retail-I wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.</p>
ס	<p>סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן.</p>
	<p>סינדיקציה - עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות, כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.</p>
ע	<p>ערבויות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים: ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי; ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר; ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק; ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.</p>
פ	<p>פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.</p>
	<p>פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.</p>
ק	<p>קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.</p>

ר	<p>רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.</p> <p>רביית בנק ישראל - רביית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.</p> <p>רביית פריים - רביית הנקבעת בכל בנק על בסיס רביית בנק ישראל.</p>
ש	<p>שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p> <p>שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p> <p>שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.</p> <p>שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.</p> <p>שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.</p> <p>שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.</p>
ת	<p>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם.</p> <p>תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.</p>
	<p>תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רביית שנתית אפקטיבית.</p>
ABC	<p>ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.</p> <p>FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.</p> <p>LDC - Less Developed Countries - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.</p> <p>LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).</p> <p>Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.</p>
	<p>VAR - Value at Risk - מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.</p>